

НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ, НО НЕ ОТМЪЩАВАЙТЕ!

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 18 • год. CIV • 25 септември 2025 г. • цена 1 лев / 0.51 € www.stdbg.org
Печатно издание: ISSN 1313-7611 • Онлайн издание: ISSN 2815-2638

НАЦИОНАЛЕН ТРАКИЙСКИ ЖЕНСКИ СЪБОР – ПОКЛОНЕНИЕ В АВРЕН

1913-а година се оказва съдбова за България, защото управляващите действат на принципа „сега или никога, всичко или нищо“, вземайки решение за Междусъюзническата война. Годината е написана с кръвта и болката на тракийските българи, прокудени от домовете си. Въпреки огромната трагедия, която преживяват, тракийци

спазват завета на своите предци „да не забравят, но да не отмъщават“. Те съхраняват родовата си памет и своята българска идентичност.

Едно от местата на паметта, които почитат е в Крумовградското село Аврен, където през 1913 г. са избити 42 български жени и деца. Тяхната единствена „вина“ е била, че бягайки от не-

човешките жестокости, са потърсили спасение в земите на дедите си. Жестокото убийство става достояние на българската общественост на 20 февруари 1914 г., когато в. „Мир“ публикува съобщение за намерените трупове.

Със съдействието на българската държава в Аврен е издигнат паметник, който е открит на 17 октомври 1964 г. На ритуала при откриването присъстват потомци на бежанци, представители на българската общественост, жители от с. Аврен, тракийци, близки и роднини на загиналите. Събират се за поклонение и почит.

На 23 март 2001 г. Тракийският женски съюз взема решение за организиране на Национален тракийски женски събор в с. Аврен. Решението е подкрепено от Централното ръководство на СТДБ и оттогава всяка година тракийци от цялата страна се събират в последните дни на септември за поклонение и почит пред невинните жертви.

Тази година поклонението се проведе на 20 септември. То беше уважено от председателя на СТДБ Красимир Премянов, Краснодар Беломорски – зам. председател на ЦР на СТДБ и председател на Софийското тракийско дружество, членовете на Върховния комитет: д-р Вана Иванова – главен редактор на в. „Тракия“, Иван Мамирев – председател на Тракийско дружество „Тракия – 1922“ в Крумовград, Иванка Мечева – съпредседател на Тракийския женски съюз при СТДБ, проф. Вили Лилков – зам. председател на Столичния общински съвет, Никола Чанев – областен управител на област Кърджали, зам. – кметовете на Община Крумовград: инж. Асен Хаджиев и инж. Абидин Хаджимехмед, Метин Сали – председател на Общинския съвет в Крумовград, Милка Семерджиева – кмет на село Аврен, народни представители в 51-о Народно събрание: Цвета Караянчева, Танер Тюркоглу, Елван Гюркаш, потомци на тракийски бежанци, активисти на тракийското движение и местни жители.

Организатори на традиционния събор–поклонение са Съюзът на тракийските дружества, Тракийският женски съюз при СТДБ, Тракийският научен институт, Община Крумовград и кметството в село Аврен.

Програмата започна със заупокойна молитва в памет на избитите жени и деца, отслужена в църквата „Свети Иван Рилски“ в Крумовград и продължи пред паметника на жертвите в село Аврен.

Продължава на 5-а стр.

ДЕЦАТА НА ТРАКИЯ РАЗКАЗВАТ

Разказ на ученичка
от ПГПЧЕ „Екзарх Йосиф“,
гр. Разград

На стр. 2, 3

Уважаеми/а
**СЪЮЗ НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ
ТРАКИЙСКИ НАУЧЕН ИНСТИТУТ И
ОБЩИНА МАДЖАРОВО**

Ви канят да присъствате на
**НАЦИОНАЛНОТО ТРАКИЙСКО ПОКЛОНЕНИЕ
ПОСВЕТЕНО НА 112- ГОДИШНИНАТА ОТ
РАЗОРИЕТО НА ТРАКИЙСКИТЕ БЪЛГАРИ**

27 СЕПТЕМВРИ 2025 г.

Кмет на Община Маджарово:
Ерджан Юсуф

Председател на СТДБ:
Красимир Премянов

ПРОГРАМА:

10:40ч. - Концерт на ПАНПТ „Китна Тракия“ към Тракийско дружество „Георги Сапунаров“- гр.Хасково до Мемориалния комплекс в гр.Маджарово.

11:00ч. - Тържествено възпоменателно поклонение със заупокойна молитва пред Пантеона на загиналите тракийци в Мемориалния комплекс.

12:00ч. - Поднасяне на цветя пред паметниците на войводите Димитър Маджаров, Руси Славов и Капитан Петко войвода.

19:00ч. - Концерт на Тодор и Донка Кожухарови с оркестър „Южни ритми“ на централния площад.

ВРЕМЕ ЗА АБОНАМЕНТ 2026 г.

Ако не сме ви разочаровали
и вярвате, че „ТРАКИЯ“ е
Вашият вестник, във всяка
пощенска станция или в офисите на
ДОБИ ПРЕС може да се абонирате.
Цената на 1 бр. е: 1 лв./ 0.51€

Стойността на
годишен абонамент
за 24 бр. е: 24.00 лв. / 12.27€

**КАТАЛОЖНИЯТ НОМЕР
НА В. „ТРАКИЯ“ Е 759.**

**Тракийската кауза
заслужава Вашата подкрепа.**

**Два пъти в месеца
очаквайте в. „ТРАКИЯ“**

ДЕЦАТА НА ТРАКИЯ РАЗКАЗВАТ

Разказ на ученичка от ПГПЧЕ „Екзарх Йосиф“, гр. Разград

ЕДНА ТЪЖНА ПРИКАЗКА ЗА ИСТОРИЯТА НА МОЯ РОД

Автор: Виктория Красиминова Пламенова,
ученичка от IXв клас през 2021 г., ПГПЧЕ „Екзарх Йосиф“, гр. Разград
Научен ръководител: Румяна Раденкова

Тракия – земята на предците ми!
Тракия – земята на Момчил юнак и капитан Петко войвода!
Тракия – крепостта на българщината!

Гордея се, че съм потомка на тракийски българи и следвам техните завети. Да обичам България! Да помня Тракия, като огнище на българска духовност, сила и дух!

Искам да разкажа на своите връстници историята и истината за тежката съдба на тракийците. Гонени, преследвани, унижавани и избивани, нашите предци, гордите тракийци, са съумели да запазят достойнството си и да останат верни на родината България. ***

Ще ви разкажа историята на моя род, която научих от баба си. Тя пък я знае от своята баба – моята прапрабаба с хубавото българско име Елена. Когато съм се родила, тя вече не е била между живите.

Историята много прилича на приказка. Една тъжна и страшна приказка, при това съвсем, съвсем истинска. С истински герои, живели в Узункьопрю (Узункюпрю).

Узункьопрю е град в европейската част на Турция, вилает Одрин. Разположен е по долното течение на река Марица. Преведено от турски език, името означава „Дълъг мост“. Известен е като най-дългия каменен мост в света. Построен е между 1426 г. и 1443 г. от изтъкнатия архитект Муслихидин, по заповед на султан Мурад Втори. Мостът имал сто осемдесет и три свода и е бил дълъг хиляда триста и двадесет метра. Ширината му надхвърляла над шест метра. Легендата разказва, че мостът е строен от трима братя българи, но въпреки усилията им, всяка сутрин основите на моста рухвали. Братята си дали обещание да зазидат в стената на моста жената на този от тях, която първа донесе обяда за следващия ден. В този ден основите останали здрави, а жените дошли на строежа заедно, хванати за ръце. Легендата е ярък пример за тракийските традиции, за родолюбивата памет, за духа и българщината в този край.

Според статистиката на българския езиковед Любомир Милетич, през 1912 г. в градчето живеят сто осемдесет и три български семейства с над хиляда жители. Те са миролюбиви и трудолюбиви хора, имат земи и изкарват прехраната си със земеделие и скотовъдство. Жените са скромни, чисти, работливи, облечени с красиви везани носии, които майсторски изработвали с много любов и сърчност. Семействата имали по няколко деца, които посещавали българско училище. В градчето са живели предимно българи и гърци. Едно от заможните семейства е това на Кирил Стоянов, който е щастливо женен за красивата Султана. Младото семейство си е изградило голяма къща на два ката (етажа), притежава много земи, наследени от родителите и цели стада животни, с което изкарва прехраната си. Кирил работи от тъмно до тъмно, а Султана се грижи за домакинството и за трите им дечица – осемгодишния Иван, петгодишната София и тригодишната Елена (моята прапрабаба).

От историята знаем, че след Междусъюзническата война тази територия от България, под диктата на Великите сили, остава

в пределите на Турция. Българското население в Узункьопрю е принудено масово да се изсели.

Така започват нещастията на българите в Одринска Тракия. Градчето често е посещавано от турски войници, които все по-настойчиво предупреждават българите, че трябва да напуснат тези земи, защото те

вече не са техни. Започват нападения, грабежи на имоти, палежи, унижения, убийства и изнасилвания... Хората живеят в страх, до тях все по често достигат слухове за избити и опожарени села, за изселени насилствено българи.

Една нощ, когато градчето вече е утихнало след дългия изморителен ден, в него нахлува многобройна турска войска. Турците хлопат по вратите и заповядват веднага всички да се изнесат от къщите, като имат право да вземат със себе си само по една бохча багаж.

Всички са изплашени, жените се страхуват най-вече за децата си. Събират малко багаж и документи, вземат колкото могат да носят храна и вода за из път и със свити от болка и ужас сърца тръгват към неизвестността. Зад гърба си оставят спомени, къщи, китни градини, имоти, добитък и всичко придобито с толкова много грижи, труд и пот.

Пътят е дълъг и тежък, минава през ниви, царевичак и баири. Турците са по петите им. Ако някой изостане, го пребиват до смърт, а жените изнасилват и след това убиват... Султана носи на ръце тригодишната Елена. Мъжът ѝ Кирил и осемгодишният Иван носят бохтите с храна. Сестрата на Султана, името ѝ не е известно, пребледняла и изплашена до смърт, води за ръка петгодишната София. Турците стават все по-настъргвени и жестоки, постоянно се чуват писъци и стенания на пребити и изнасилени жени и мъже и хората се опитват да са колкото може по-далеч от тях, което допълнително ги изтощава и ужасява.

При бягството през голяма царевична нива, в стремежа си да се отдалечи от турците, групата се разпокъсва на няколко части, които все повече се раздалечават. Султана

със съпруга си и двете деца остават заедно, но сестра ѝ с дъщеричката София попадат в друга група нещастни бежанци.

Султана изпада в паника. Страх. Страх и ужас сковават душата ѝ. Не вижда сестра си и детенцето. Няма ги... „О, господи, смили се над нас!“ – шепнат устните ѝ.

Много от хората припадат по пътя от изтощение и турците ги убиват. Султана е на предела на силите си, забудена с кърпа, за да не привлече вниманието на турците, изтощена от умора и страх, мълчаливо върви до Кирил и малкия Иван. От време на време поглежда скрито към сина си с обич и възхищение – колко е пораснало малкото ѝ момче, как мълчаливо и мъдро понася негодите, изплашено до смърт, върви упорито

тигат плодородните земи на Северна Добруджа. Там се установят. Изграждат си колиби, а постепенно и домове от кирпичи (кал и пръти) и камъни. И песни пеят по празници... Но тези песни са тъжни. В тях се слива плачът, болката и сълзите по изгубените близки, по злощастната съдба на тракийците.

Децата на Султана, Иван и Елена, са утеха след загубата на дъщеря им София. Но мъката – мъката е огромна. Те израстват и посещават румънско училище, където пък изпитват тормоза на румънските учители. В училище красивата вече пораснала девойка Елена се запознава с Георги, който е родом от село Антимово. Пламва истинска любов помежду им. Създават здраво семейство и имат четири деца. Кирил, роден през 1929 г., е кръстен на дядо си Кирил. Йордан, роден през 1933 г., Димитра, родена през 1931 г. и най-малката София, през 1936 г., кръстена на изгубената си леля София. Тя е моята прабаба, която много обичах и никога няма да забравя.

По това време Северна Добруджа е в румънска територия. Румънското правителство води политика на потъмняване на българското национално съзнание и политика на прогонване на българското население. Семейството отново е прокудено. Отново е на път. Така се заселват в с. Веселина, Разградско, където си купуват земя и си построяват най-послед дом и топло огнище. По-късно, когато децата им порастват, си построяват нов дом и се преместват в Разград.

Годините са минали безвъзвратно. Внуците на Султана са пораснали и създали свои семейства. Кирил, при една от почивките със семейството си на море, наема квартира в Шкорпиловци. Стопанката е приветлива и приказлива жена. Посреща ги топло и учтиво. Когато се запознават и Кирил казва името си, тя свежда очи и тихо повтаря в унес името му. Извинява се и с болка пояснява, че баща ѝ също се е казвал Кирил, но тя много смътно си го спомняла, защото са се изгубили, когато турците ги преследвали и гонили от Одринска Тракия. Кирил, който е чувал вече от майка си подобна история, започва да я разпитва и така открива изгубената си леля София. Всички притихват за миг. И изведнъж настъпва оживление. Започват да се ронят сълзи на радост и сълзи, на мъка по трагедията, сполетяла фамилията и изгубеното „време разделно“.

Кирил отвежда леля си София при майка си, нейната сестра Елена. Срещата е неопикуема и трогателна. Години наред, „жива раздяла“. Двете сестри Елена и София не се разпознават. Изминали са повече от четиридесет години. Малките момиченца са възрастни жени.

Когато Елена разбира, че срещу нея стои сестра ѝ София, която всички са смятали за мъртва, я прегръща силно и започва неутешимо да ридае. За съжаление, майка им Султана отдавна не е между живите, за да види порасналата си дъщеря, която е жалила до гроб.

Сестрите дълго разказват за живота си. И плачат, плачат от радост и мъка по изгубените години, по тъжната младост, по тежката орисия... Вуйчо ми често пътува с ТИР по тези места в Тракия и знае от дядо си (моя прапрадядо Георги) къде се намират десетките декари земи на Султана и Кирил. Там, където са оставили част от душите и сърцата си. От него знам още, че много от хората по тези земи знаят и говорят български език, че те се отнасят много добре с българите.

и дума не проронва. Това ѝ дава сила да продължи напред, въпреки ужаса от раздялата със сестра си и детенцето. Тя е силна жена, не се предава пред болките и умората. В ръцете ѝ е малкото ѝ момиченце. То трябва да живее! Трябва да оцелее! Трябва да бъде спасено! С цената на всичко...

„Колоната на обречените“.

През балкана, по баирите, преследвани... Майките носят децата на ръце, станали свидетели и на избиването на мъжете им, а самите те, насилени и поругани... Покрителна картина. Плач на невръстни дечица, страх, отчаяние, болка, безнадеждност. Водите на Арда и Марица са задръстени от кръв и трулове. Обезглавени, посечени...

Така след дълги часове бързване, изтощени до краен предел, бежанците достигат българските земи. Голяма част от тях по пътя са избити. Малки деца и пеленачета са изоставяни от обезумелите родители, за да спасят по-големите дечица. Вървели със сетни сили по „пътя на надеждата“, преглъщайки сълзите и мъката.

За Султана утеха няма. Тя е изпаднала в пълно отчаяние. С надежда гледа назад, но напразно. От сестра ѝ и от София няма и следа. Всички, които са загубили близките си по пътя, са в същото състояние – мълчаливи, отчаяни, безпътни, със сухи блуждаещи очи. Чака ги жестока съдба на бежанци – ако оцелеят, и неопикуема мъка по изчезналите близки.

Изпращат някои от мъжете да търсят изгубените. Не откриват никого, живи няма, само трулове и смърт... По чудо оцеляват, минавайки границата, и продължат напред, без да се спират. Колкото може по на север, колкото може по-далече от страшния ад.

Така прекосяват цяла България и дос-

Продължение на 3-а стр.

ДЕЦАТА НА ТРАКИЯ...

Продължение от 2-а стр.

От книгата на Любомир Милетич „Разорението на тракийските българи 1913“ разбрах, че хората, заселили се в изселените български села и градове, всъщност не са турци, те са дошли от България, като са смятали себе си за турци. При пристигането си обаче са разбрали, че те нямат нищо общо с турците – нито обичаите, нито езикът им били същите. Тогава разбрали, че са повече българи, отколкото турци. Това са насилствено помохамеданчените българи по време на робството.

Горда съм, че съм потомка на моята прапрабаба Елена, по линия на нейната най-малка дъщеря София. Знам, че това е само една от хилядите съдби на прокудените, преследвани и унижавани българи. Въпреки тежкия си живот и многото страдания, тракийските българи са успели да запазят своя дух и да съхранят през вековете своята национална принадлежност.

Днес хиляди българи напускат родината ни, изоставяйки родители и близки, за да търсят щастие и възможности за реализация и изява по чужди земи и при чужди народи. Ако Паисий беше жив с пълен глас би извикал „О, неразумни и юроде! Защо се срамуваш да се наречеш българин!“, затова ли нашите предци толкова векове са пазили и съхранявали българските обичаи и ценности, българския дух? Историята трябва да се пазят и да се помни. Без нея ние загубваме своята същност и идентичност, своите корени, а без корени и най-силното дърво не би оцеляло.

Деца на Кирил и Султана създават много голям род. Дъщеря им Елена има цели четиридесет и двама потомци – синове, внуци, правнуци, праправнуци. Като прибавим и тези на София и Иван, бройката

нараства многократно. Всички те, всички нас, нямаше да ни има на този свят, ако Султана и Кирил не бяха толкова силни, че да се преборят с ужаса, глада и изтощението и да оцелеят. За да узнаят българите истината за тракийските мъченици.

Изминали са много години от тези страшни събития. Деца на Кирил и Султана, както и на останалите прокудени от Одринска Тракия българи отдавна не са между живите, но ние, техните потомци, пръснати из цяла България, никога няма да забравим от какъв славен и героичен род произхождаме и колко трудности и болка са преодолели предците ни, за да ни има днес. Затова също като тях, винаги ще обичаме родината си и гордо ще носим в себе си българския дух.

Гордея се, че съм потомка на горди, силни и свободолюбиви тракийци.

Ние, новото поколение, сме бъдещето на България, затова наш дълг е да пренесем историческата памет за станалото. От миналото, към настоящето и бъдещето.

Защото, за да гледаме в бъдещето, трябва да се опрем на традициите и на историята. На колективната историческа памет.

Защото народ без минало и памет, е народ без бъдеще!

„Да се познават случилите се по-рано в тоя свят неща и делата на ония, които са живели на земята, е не само полезно, но и твърде потребно“... (П. Хилендарски)

Използвана литература:

Милетич, Л. Разорението на тракийските българи през 1913 г. С., 2019 г.

Марков, Г. Голямата война и българският ключ за европейския погреб 1914–1916. София, 1995.

Стоянова, В. Тракийският въпрос през Първата световна война.//В: Сб. с доклади от научна конференция. Издателство: ВВМУ „Никола Йонков Вапцаров“, 2018, с. 18-26.

Трифонов, Ст. Бежанският въпрос в българо-турските отношения (1913–1918 г.).// Известия на БИД, 1985, т. 37.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Намерих една сърцераздираща народна песен, свързана с легенда от този край. (с. Търново, Узункьоприйско).

.... „Манол майстор тихо говори:
– Ой любе, любе, хубава Стано,
Като си градох града Сендера,
Та си изпуснах маламен пръстен,
Дето се с него двама венчахме.
Хубава Стана тихо говори:
– Ой любе, любе, Маноил майстор,
Аз ке да влязна да го извадя.
Че ми е влязла хубава Стана,
че проговори Маноел майстор:
– „Носете братя вар и камъни“.
Носили братя, вар и камъни.
Хубава Стана тихо говори:
– Ой, любе, любе, голям майсторе,
Остави си ми дясната ръка,
дясната ръка, лявата биска.
Кога ми дойде мъжката рожба,
мъжката рожба, малкия Павелчо,
кога ми дойде, да го набиза“.....

ПОТОМЦИ НА СУЛТАНА И КИРИЛ

■ Прабаба ми София с племенници, деца, внуци, правнуци и правнучка. (Аз съм най-отпред в ръцете на майка ми)

■ Прапрабаба ми Елена с две от осемте си внучета

■ Прабаба ми София, като ученичка в шивашкото училище в Разград

■ Прапрадядо ми Георги-мъжът на дъщерята на Султана Елена

ЗНАМЕНАТЕЛНО СЪБИТИЕ В КРУМОВГРАД

На 19 септември Крумовград бе любезен домакин на представянето на монографията на д-р Ваня Иванова „Съюзът на тракийските дружества в България в битка за паметта и търсене на историческа справедливост (1990–2024 г.)“ и изложбата „Българското културно-историческо наследство в Източна (Одринска) Тракия“. Инициативата е съпътствана изва от програмата на Националния тракийски женски събор–поклонение в крумовградското село Аврен.

Организатори на мероприятиято бяха Съюзът на тракийските дружества в България, Тракийският научен институт и местното тракийско дружество „Тракия – 1922“.

Събитието уважиха председателят на СТДБ Красимир Премянов, зам. – председателят на ЦР на СТДБ Краснодар Беломорски, зам. – председателят на Столичния общински съвет проф. Вили Лилков, председателят на Тракийско дружество „Тракия – 1922“ в Крумовград – Иван Мамирев, съпредседателят на Тракийския женски съюз при СТДБ Иванка Мечева, представители на Община Крумовград, потомци на тракийски бежанци, активисти на тракийското движение и местни жители.

С „Добре дошли“ срещата откри **Иван Мамирев**, който представи гостите и даде думата на председателя на Съюза на тракийските дружества в България.

Красимир Премянов приветства тракийци и сподели, че срещите в Крумовград винаги са били съпътствани с положителни емоции, породени от ентусиазма на домакините да съхраняват паметта и да я предават на следващите поколения. Той благодари на общинското ръководство и на председателя на тракийското дружество Иван Мамирев за това, че винаги са се стремели да отговорят на високите изисквания на крумовградчани и да им предоставят възможности за общуване с творци на писаното слово, съхраняващо тракийската история. „Един от тези автори е главният редактор на в. „Тракия“, чиято творческа биография включва монографии, статии и студии в научни издания, публикации в периодичния печат и участия в телевизионни предавания. Основните теми в тях са свързани с актуални въпроси на тракийското движение и с проблемите на поредния български преход след 1989 г.“, добави председателят на СТДБ, представяйки авторката на монографията.

Ваня Иванова благодари на домакините и на ръководствата на СТДБ и ТНИ, съдействали за издаването на монографията, която определи като история на тракийското движение от началото на неговото възникване до 2024 г. Подчертано беше, че основният акцент е поставен върху дейността на Тракийската организация след нейното възстановяване през 1990 до 2024 г. – един период от тракийското движение, който се отличава от предходните както по обществено-политическите условия, в които се развива, така и по актуалните цели и задачи.

В структурно отношение монографията се състои от предговор, въведение, две глави, заключение, 2 приложения и библиография.

Историческият разказ в монографията започва с „Въведение“, в което се проследява историята на организираното тракийско движение в България от учредяването на дружество „Странджа“ във Варна през 1896 г. до разпускането на Съюза на тракийските културно-просветни дружества през 1977 г. Авторката подчерта, че този обобщаващ текст има за цел да запознае читателите с фактите и събитията от периода и да направи полезен преход към основния текст, особено за читатели, които за първи път се докосват до тракийското движение.

Първата глава е посветена на възстановяването и развитието на Тракийската организация и нейните структури след 1990 г. и борбата за защита на човешките и имуществените права на тракийци. Представена е пълна хронология на събитията и главните действащи лица. Отделено е място и на ролята на Политически клуб „Тракия“ в политическия живот на страната, на развитието на тракийския въпрос в светлината на нацио-

налните интереси и отношението на държавните и обществените институции. Авторката смята, че е подхождала към фактите с професионализма на историк, и ги е представила такива, каквито са, за да може читателите да направят своите изводи.

Във **Втората глава** е изследвана ролята на Съюза на тракийските дружества в България като институция за съхранение на паметта и българската идентичност. Тя съдържа подробна информация за чествания и поклонения, за юбилеи и кръгли годишнини на Илинденско-Преображенското въстание, Балканската война, Одринската епопея, за Деня на Тракия, за трагедията на

тракийци със спомена за разорените бацилни огнища и безкръстните гробове на предците им. Паметниците и паметните места, съборите – поклонения и фолклорните такива, издателската дейност, литературата и изложбите за членове, симпатизанти и последователи на Съюза на тракийските дружества, за потомците на тракийските българи от Одринска Тракия и Беломорието, не са само места на памет за съхраняване на родовата и националната памет. Те са и места за защита на историческата истина от посегателства и ругателства. Защото това е част от битката за историческа справедливост, която СТДБ води.

Авторската сподели, че монографията е претърпяла две издания. Първото издание включващо фактология до 2021 г., е посрещнато с интерес от читателите и първоначалният тираж се изчерпа бързо. Това, както и натрупването на нови факти за дейността на Тракийската организация налагат отпечатването на второ издание. Новият тираж е подготвен по оригиналното първо издание от 2021 г., като е допълнено с нова фактология и документи за периода 2021–2024 г., добавени са и нови източници към библиографията. **Целта е да се запази паметта за събитията, такива каквито са били, защото те са от решаващо значение за тракийските българи и българската държава.**

Книгата завършва със **заключение**, в което на база на фактите са направени изводи и препоръки. Един от тях е, че от възстановяването си през 1990 г. до днес Тракийската организация и нейните структури последователно и безкомпромисно отстояват човешките и имуществените права на тракийци, популяризират тракийското културно и историческо наследство, защитават българщината. Чрез своята многообразна дейност Съюзът на тракийските дружества в България се утвърждава като институция за съхранение на паметта и българската идентичност.

Ваня Иванова е убедена, че тракийци заслужават отговорна и последователна позиция от страна на българската държава спрямо тяхната кауза и нейното отстояване при преговорите с турската страна за нанесените морални и материални щети, за убитите техни близки, за отнетото им движимо и недвижимо имущество от Турция. Тезата има своите исторически, политически и правни аргументи, които се основават на принципа за отговорността на държавите за извършените от тях престъпления срещу мира и човечеството, каквито са действията на османската държава – геноцид срещу тракийските българи. Историята дава достатъчно примери, когато български политици са се издигали до нивото на отговорни държавници и са действали в защита на националните интереси, без да се страхуват за властта си или да търсят лична изгода. Достойнството се цени и от външните фактори.

Като доказателство за дейността на Тракийската организация към монографията са включени 2 приложения – документално, в което са публикувани декларациите, приети от Върховния комитет на СТДБ и снимков материал.

Като част от дейността на Съюза на тракийските дружества в България и Тракийския научен институт за съхранение на паметта беше представена и **изложбата** „Българското културно-историческо наследство в Източна (Одринска) Тракия“, подготвена в партньорство с Генералното консулство на Република България в гр. Одрин и с личното съдействие на генералния консул Радослава Кафеджийска.

Експозицията показва съграденото от дедите в градовете Одрин и Истанбул, и грижата на тракийци за неговото съхранение и популяризиране. Част от тази родолюбива дейност е инициативата за набиране на средства за обновяване на българските храмове в гр. Одрин и превръщането ѝ в общонационално дело, изграждането на паметник на Екзарх Антим I в двора на църквата „Св. св. Константин и Елена“, изработването на камбани и кръстове за църквите, участие в създаването на музейни експозиции и изложби, посветени на тракийските българи, дарения за българските училища и църкви, участия в литургии и отстояването на позиция в българските храмове да се служи на български език, провеждането на събори и др., които играят огромна роля за защита на българщината и православието на територията на Република Турция. В дългия списък на родолюбива дейност на тракийци, е записан и паметникът с барелеф на отец Александър Чъкърък в Одрин.

Срещата завърши с разговор, в който активно се включиха тракийци и гости на мероприятиято.

ТРАКИЙЦИ ОТ ХАСКОВО С ДАРЕНИЕ ЗА БЪЛГАРСКОТО НЕДЕЛНО УЧИЛИЩЕ В ИСТАНБУЛ

ЗЛАТКА МИХАЙЛОВА,
СНИМКИ ЯНКО НАЙДЕНОВ

Тракийско дружество „Георги Сапунаров“ и читалище „Тракия 2008“ в Хасково продължават благородната традиция да помагат с дарения дейността на българските неделни училища към Генералните консулства на България в Истанбул и Одрин.

В навечерието на първия учебен ден е подготвена пратка от 80 ученически раници за децата в Българското неделно училище „Св. св. Кирил и Методий“ в Истанбул. В тях има книги-художествена литература, тетрадки, бележници, блокчета за рисуване, папки и други учебни пособия.

Дарението е осигурено с неограничен спонсор, на които изказваме нашата благодарност, каза Кирил Сарджев,

председател на Тракийското дружество.

Българското неделно училище в града на Босфора е създадено през 2015 г. за нуждите на децата от българската общност в града. Основна цел на училището е организирането на качествено обучение по български език и

литература, за деца и възрастни, както и осъществяването на дейности за съхраняване на националното самосъзнание и българската културна идентичност на българите в Истанбул. Децата освен на български език, се обучават и в извънкласни форми по изобразително изкуство, българско народно творчество, история по учебните програми на МОН. Етнографският кът е оформен с дарения от хасковските тракийци, които насърчават децата да учат български език и народните традиции.

„ТРАКИЙСКА ПЛЕТЕНИЦА“ В СОЗОПОЛ ПОКАЗА ДУХА НА ТРАКИЯ, СЪХРАНЕН ЧРЕЗ МАГИЯТА НА ФОЛКЛОРА

На 10 септември в летния театър на Созопол се проведе фолклорния фестивал „Тракийска

плетеница“. Публиката имаше възможност да се наслади на изпълнения на автентична музика,

песни и танци, представени от фолклорни групи към Тракийско дружество „Яни Попов“ – гр. Созопол, Тракийско дружество

„Одринска епопея“ – град Стара Загора, НЧ „С Тракия в сърцето – 2021“ –

град Варна.

Тракийските фолклорни групи бяха удостоени с грамоти за представя-

нето си и с Енциклопедия „Тракия“. Наградите бяха връчени от зам. кмета на Община Созопол.

НАЦИОНАЛЕН ТРАКИЙСКИ ЖЕНСКИ СЪБОР...

Продължава от 1-а стр.

Кметската на Аврен Милка Семерджиева откри събора и представи официалните лица.

Зам.-кметът Абидин Хаджимехмед поздрави присъстващите, като подчерта значението на събора като връзка с миналото и израз на уважение към традициите, съхранени през годините. В изказването си той акцентира и върху важността на единението и продължаването на духа на общността, който винаги е бил движеща сила за хората от региона.

Кр. Премянов приветства жителите на Аврен и участниците в събора, като поднесе благодарност на Община Крумовград и на госпожа Себихан Мехмед за поддържането на традицията и ежегодното организиране на събора – поклонение. Той подчерта, че Аврен е специално място и символ, събиращ всяка година тракийци за почит и поклонение, което е част от паметта за Тракия и от паметта за България. „Паметта за избитите тракийски жени и деца е урок, който трябва да ни напомни за смисъла на човешкия живот, затова че в 21 в. мирът и свободата нямат алтернатива“, заяви председателят на СТДБ.

В прочувствено слово Иванка Мечева припомни трагедията на жените и децата, станали жертви на нечовешка жестокост, описана от акад. Любомир Милетич, Никола Инджов и Ивайло Балабанов.

Беше прочетен поздравителен адрес от Наталия Киселова – председател на 51-о Народно събрание. Обявени бяха и получените поздравителни адреси от проф. Вили Лилков – зам. председател на СОС и Диана Овчарова – кмет на Община Ивайловград.

Пред паметника на избитите жертви бяха поднесени венци и цветя от Съюза на тракийските дружества в България, Тракийския женски съюз при СТДБ, ТНИ, Община Крумовград, кметството на село Аврен, тракийските дружества – членове на СТДБ, от политическите партии и обществени организации, от всички официални гости и признателни потомци.

ПЪТУВАНЕ, ПОСВЕТЕНО НА 112-АТА ГОДИШНИНА ОТ ГЕНОЦИДА НАД ТРАКИЙСКИТЕ БЪЛГАРИ

ТЕКСТ И СНИМКИ: ДЕЛЯНА КОВАЧЕВА-НЕЙКОВА – ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СЕКЦИЯ С. ДЪБОВО, ОБЩ. МЪГЛИЖ ПРИ ТРАКИЙСКО ДРУЖЕСТВО „ОДРИНСКА ЕПОПЕЯ“, СТАРА ЗАГОРА

Ние, Тракийско дружество „Одринска епопея“ – гр. Стара Загора, предприехме пътуване, посветено на 112-ата годишнина от геноцида над тракийските българи в Беломорска и Одринска Тракия.

Първата ни спирка бе гр. Гоце Делчев, където се поклонихме пред паметника на великия революционер. Гоце Делчев е човек с необикновена сила на духа – учител, войвода и визионер, който вярва в свободата и братството между народите. Делото му вдъхновява поколения българи да отстояват своята идентичност и да се борят за справедливост. Нашият поклон пред неговия паметник е не само жест на признателност, но и обещание, че няма да забравим идеалите, за които той е отдал живота си.

Следващата ни спирка бе гр. Солун, където се поклонихме в църквата „Свети Великомъченик Димитър“ – един от най-големите и най-почитани християнски храмове на Балканите. Тук се пазят мощите на свети Димитър Солунски – небесния закрилник на града, воин и мъченик за Христовата вяра. Атмосферата вътре ни обгърна с особена тишина и сила. И макар векове наред храмът да е бил свидетел на разрушения, пожари и превратности, той е устоял, както устоява и нашата вяра. За нашето поклонение това бе среща със светостта и възможност да почувстваме духовната връзка, която ни свързва с хилядолетната история на православия и с борбите на нашия народ за запазване на вярата.

Следващото ни преживяване в Солун беше пътуване с кораба Agabella. Този красив дървен съд, построен през 1935 година, е преживял превратностите на времето – от търговски кораб, през военен съд във Втората световна война, до почти пълно унищожение от пожар. Днес Agabella е възроден и обявен за исторически плавателен съд – един истински „феникс“ на Егейско море. Докато отплавахме от брега, Солун се разкри пред нас в най-красивата си светлина. Морето ни носеше тишина и свобода, а корабът – усещането, че сме част от неговата дълга история. Пътуването с Agabella бе

среща със силата на морето и красотата на живота.

Посетихме един от най-разпознаваемите символи на града – Бялата кула. Висока и внушителна, тя е пазител на крайбрежието от векове. Някога част от градските укрепления, през вековете е била използвана и като затвор, а стените ѝ пазят много тежки истории. За нас, българите, Бялата кула има

ги символ на свободния дух. Стойки пред кулата, почувствахме, че не гледаме просто туристическа забележителност, а жива памет за борбата и жертвите по нашия път към свобода.

Следващата ни спирка бе град Серес – град, близък по километри, но още по-близък до сърцата ни. Разхождайки се из улиците му, усещахме пулса на историята

„Кулас“, която и днес се извисява над града, пази спомена за византийски императори, български царе и османски паши. През Средновековието градът влиза в пределите на България при цар Калоян и достига разцвет при Иван Асен II. По-късно идват загубите, но и нови надежди. Във времето на османското владичество българите в Серес не забравят езика и вярата си – строят училища, подкрепят Българската екзархия и дори в най-тежките години продължават да се борят за просвещение. В края на XIX и началото на XX век Серес се превръща в средище на революционен дух – там действа Серският революционен окръг на ВМРО, воден от Яне Сандански. В домовете на обикновени хора пламва искрата на борбата за свобода. Историята на града е белязана и от големи изпитания. През Балканските войни българската армия влиза в Серес, но скоро след това идват гръцките войски и оставят града в руини. По време на Втората световна война, за кратко, тук отново звучи българската реч в училищата, но през 1944 година нашето присъствие приключва завинаги.

Днес Серес е модерен гръцки град, но всеки камък пази следите от нашата обща история. Може днес да е в пределите на друга държава, но завинаги остава част от нашата духовна география. А ние, българите, продължаваме да носим паметта за него – като за град на съдба и спомени, вплетени в българската душевност.

особена болка и значение. Именно тук, през 1863 година, турците хвърлят в тъмница и изтезават легендарния български войвода Капитан Петко Войвода. Той издържа мъченията с твърдост и вяра, оставайки завина-

– славата и паденията, надеждите и разочарованията на българите, които векове наред са живели тук. Серес, разположен в плодородната долина на река Струма, винаги е бил кръстопът на култури. Крепостта

С ПРИЗНАТЕЛНОСТ КЪМ ХАСКОВО В „ДЕНЯ НА ТРАКИЯ“

Честит ден на „Перлата на Тракия“ между Ма-
рица и Бяло Море !

Ние никога няма да забравим как Хасково
прие с разтворени обятия нашето семейство в
1924-а година, наред с хиляди други бежанци,
прокудени от родните си огнища в Мала Азия,
Одринска и Беломорска Тракия и Егейска и Вар-
дарска Македония.

Сем. Балабанян, САЩ

■ На снимката Баба ми от бащина страна, Манниг (Котонян) Балабанян
с брат си Саркис Котонян (1924). Архив на семейство Балабанян.

ОБЩИНА
ИВАЙЛОВГРАД

ПОЗДРАВИТЕЛЕН АДРЕС

ДО
ОБЩИНА КРУМОВГРАД
СЪЮЗ НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ
ТРАКИЙСКИ ЖЕНСКИ СЪЮЗ ПРИ СТДБ
КМЕТСТВО - СЕЛО АВРЕН

УВАЖАЕМИ ОРГАНИЗАТОРИ,
УВАЖАЕМИ УЧАСТНИЦИ И ГОСТИ,

Днес всички ние свеждаме глави пред паметта на безименните жени и деца, жертви на
жестокост и насилие. Националният тракийски женски събор-поклонение в с. Аврен е не само
знак на почит, но и живо свидетелство за силата на българския дух и на тракийската памет.
Община Ивайловград изразява своето дълбоко уважение към организаторите за усилията да
съхраняват паметта и да предават на поколенията истината за страданията и героизма на нашите
предци.

Поклон пред жертвите и вечна памет!

С уважение,
ДИАНА ОВЧАРОВА
Кмет на Община Ивайловград

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПРЕДСЕДАТЕЛ

До
Г-н Красимир Премянов
Председател на Съюза на
тракийските дружества в
България

Уважаеми господин Премянов,

Благодаря за поканата да бъда официален гост на Националния
тракийски женски събор – поклонение в село Аврен. За съжаление, поради
неотложни ангажменти, свързани с Народното събрание, не мога да бъда сред
Вас на тази значима патриотична проява. Използвам възможността да пожелая
на всички участници в нея здраве, успехи и благополучие.

Поздравявам организаторите на събитието - Съюза на тракийските
дружества в България /СТДБ/, Тракийския женски съюз при СТДБ,
Тракийския научен институт, община Крумовград и кметството в село Аврен,
за инициативата и тази година достойно да бъде почетена паметта на
невинните жени и деца, избити през 1913 г. в местността „Думанли“ край
Аврен. Честването е израз на воля и последователни усилия да не забравяме
трагичната съдба на тракийските българи, но и техния устрем към свобода и
достоеен живот. Да съхраняват спомена за миналото на нашия народ и
неговите революционни борби, да пазят тракийското културно наследство и
духовните ценности на тракийци е благородна мисия, която заслужава
подкрепа и признание.

Този ден е и повод да заявим своята непримиримост към всички прояви
на насилие, омраза и вражда и волята си да живеем в по-сигурен, мирен и
спокоен свят!

Поклон пред паметта на невинните жертви!

17 септември 2025 г.

С уважение,
Наталия Киселова
Председател на 51-вото
Народно събрание на
Република България

СТОЛИЧЕН ОБЩНСКИ СЪВЕТ

До: Г-н Красимир Премянов
Председател на СДТБ

Г-жа Себихан Мехмед
Кмет на Община Крумовград

Уважаеми г-н Премянов,
Уважаема г-жо Мехмед,
Скъпи тракийци,

Изваквам искрени поздравления към организаторите на Националния
тракийски женски събор-поклонение за почитане паметта на избитите жени и
деца от с. Манастир, станали невинни жертви на кървавите събития от
времето на Балканските войни.

Благодаря на Съюза на тракийските дружества в България, че неуморно
възкресява паметта за съдбата на тракийските българи, популяризира
тракийското културно-историческо наследство и търси историческа
справедливост. Това е истинска национална кауза към която всеки българин
трябва да бъде съпричастен и да знае за тежката участ на тракийските
бежанци, прокудени преди повече от един век от техните земи и домове.

Убеден съм, че всички заедно, извлекли поуки от историята, ще можем да
живеем в мир и единение!

20 септември 2025 г.

Професор Вили Лилков
зам.-председател на
Столичния общински съвет

Честито!

Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества в България и редакционната
колегия на вестник „Тракия“ честити на рождениците на Съюза през месец октомври:

Анка Атанасова – Свиленград 1.X.1947 г. | Д-р Георги Йорданов – Пловдив 12.X.1956 г.
Георги Димитров 2.X.1957 г. | Елена Василева – Исперих 15.X.1951 г.
Проф. Светлозар Елдъров – София 3.X.1956 г. | Проф. Георги Янков 15.X.1946 г.
Иринка Петрова – Исперих 6.X.1944 г. | Чавдар Георгиев – София 18.X.1955 г.
Росица Тодорова – Павликени 12.X.1959 г. | Радка Стоянова – Средец 24.X.1941 г.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7А, тел.: 02/987 48 96

Абонирайте се!
Каталожен
номер
759

Издава: Върховният комитет
Редакционна колегия: Главен редактор д-р Ваня ИВАНОВА, чл.-кор. на БАН проф. Васил ПРОДАНОВ,
акад. Иван ГРАНИТСКИ, Искра ЧЕРНЕВА, д-р Динко СТРАНСКИ, Хубен СТЕФАНОВ;
Тодор КОРУЕВ | Дизайн: Мария БУДЕВА; e-mail: stdb_sofia@abv.bg, факс: 02/987 57 53

КОРЕСПОНДЕНТИ: Димитринка СМОЛЕВА (София) 0886 746 044; Христо ХРИСТОВ (Варна) Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) 076/60 13 67;
Радостина ПРАМАТАРОВА (Средец); Стефан МИЛЕВ (Маджарово); Веска ЛАМБОВА (Шумен) 0877 71 85 03; Светла ЧЕРНОГОРОВА (Сливен); Донка ДИМОВА (Карнобат)
Златка МИХАЙЛОВА и Анета ГЕОРГИЕВА (Хасково) 0894 044 420; Мария ИВАНОВА (Ямбол) Светлана ПЕЕВА и Валя ГЕОРГИЕВА (Поморие); Недка ОНОВА (Крумовград).

Израчайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака).

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)
IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSGF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

ЧЕПЕЛАРЕ СЪБРА РОДОЛЮБИВИ БЪЛГАРИ НА НАЦИОНАЛНИТЕ ХАЙДУШКИ ПРАЗНИЦИ „КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА“

На 21 септември родопският град Чепеларе беше домакин на Националните хайдушки празници „Капитан Петко войвода“. Традиционни организатори на събитието са Община Чепеларе, Съюзът на тракийските дружества в България и Тракийският научен институт. Събитието уважиха Боран Хаджиев – кмет на Община Чепеларе, Екатерина Петрова – председател на Общинския съвет в гр. Чепеларе, Красимир Премянов – председател на СТДБ, Краснодар Беломорски – зам. председател на ЦР на СТДБ и председател на Софийското тракийско дружество, д-р Ваня Иванова – главен редактор на в. „Тракия“, тракийци, гости и жители на Родопите, които почетоха паметта на български национален герой, издигнал се до най-възвишения идеал за свобода, независимост на България и мир на Балканите.

Празничната програма започна пред паметника на Капитан Петко войвода със слова и церемония по полагање на венци и цветя в знак на признателност, и продължи с посрещане на Войводата, който пристигна на кон. Възстановката, пресъздадена от Сдружение „Родопски хайдуты“ и НЧ „Родопска искра 1880“, пренесе публиката в далечната 1895 г., когато той решава за втори път да посети Чепеларе, за да се види със съратници родопчани. Тази година беше пресъздадена и срещата на Капитан Петко войвода с едно смело момче, което два пъти пътува до тогавашното с. Устово (дн. квартал на гр. Смолян), за да занесе писмо до съратниците му.

Тържественото шествие от паметника до площад „Олимпийски“, предвождано от гайдарски състав към ЦПЛР ОДК Чепеларе с ръководител Петър Янев и знаменосци – ученици от ПГ СГСТ „Н. Й. Вапцаров“, беше посрещнато с хоро и гайдарски изпълнения.

Част от програмата на празника беше представянето на книгата на д-р Ваня Ива-

■ Снимка БТА

нова „Съюзът на тракийските дружества в България в битка за паметта и търсене на историческа справедливост (1990–2024 г.)“. Промоцията събра почитатели на писаното слово, за които авторката разказа интересни факти от дейността на Тракийската организация и раздаде автографи.

Изключителен интерес предизвика и уникалната изложба, посветена на българското културно-историческото наследство в Одринска Тракия и 155-годишнината от създаването на Българската екзархия. Изготвена от Съюза на тракийските дружества в България и Тракийският научен институт в партньорство с генералното консулство на Република България в Одрин, тя показва българското културно-историческо на-

следство в Източна Тракия с акцент върху съхраненото в градовете Одрин и Истанбул. Показано е и делото на тракийци, работещи за съхранение и популяризиране на културно-историческото наследство, което е част от българското национално богатство.

Празникът продължи с концертната програма, в която участваха Фолклорен ансамбъл „Тракийска младост“ при СУ „Любен Каравелов“, гр. Пловдив с ръководители Мария и Георги Найденови, оркестър „Родопско настроение“ и Тони Войводовата.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПРЕДСЕДАТЕЛ

До
Г-н Красимир Премянов
Председател на Съюза на тракийските
дружества в България

Уважаеми господин Премянов,
Уважаеми жители и гости на Чепеларе,

Щастлива съм да Ви поздравя по повод традиционните Национални хайдушки празници „Капитан Петко войвода“. Искрено съжалявам, че поради предварително поети ангажименти, нямам възможност да съм сред Вас и заедно да се поклоним пред подвига на легендарния революционер и борец за свободата на беломорските българи. Пожелавам на всички Вас здраве, лично щастие и благополучие.

Поздравявам организаторите - община Чепеларе, Съюза на тракийските дружества в България и Тракийския научен институт, за родолюбието и неизчерпаемата енергия, които влагате, за да съхраните за поколенията нашето историческо минало. Вярвам, че богатата програма, с която и тази година ще отбележите празниците, ще бъде още един повод да осъзнаем и осмислим величието на мисията на Капитан Петко войвода.

Сред красивата Родопска планина и под звуците на гайди и хайдушки песни, историческите възстановки без съмнение напомнят за предания и легенди, увековечили подвизите на войводата и неговите съратници. Тяхната саможертва и благородство ни изпълват с патриотизъм, национална гордост и благодарност към делата им. Дължни сме не само да помним, но и да работим за осъществяването на мечтите и идеалите им!

Честит празник!

16 септември 2025 г.

С уважение,
Наталия Киселова
Председател на 51-вото
Народно събрание на
Република България